

Linjenummer 342 – 368 i energiutvalgets rapport erstattes med:

En aktiv energipolitikk i en ny tid

Norge har fantastiske energiresurser. Disse ressursene må utvikles til det beste for fellesskapet. God og sikker tilgang på rimelig fornybar energi skal komme hele folket til gode. Dagens høye priser må derfor ned. Vi skal legge til rette for at energiresursene sikrer videreutvikling av eksisterende industri, et lønnsomt næringsliv i verdensklasse, arbeidsplasser i hele landet og en rettferdig fordeling av inntektene.

Norske innbyggere og bedrifter har hatt lavere energikostnader enn de fleste land vi kan sammenligne oss med. Arbeiderpartiets mål er at vi skal ha lavere energipriser enn Europa og at ren og rimelig energi fortsatt skal være et konkurransefortrinn for Norge.

Det skal vi få til gjennom en aktiv energipolitikk og sterk politisk kontroll over våre felles energiresurser, ved å sikre et betydelige kraftoverskudd gjennom en historisk utbygging av fornybar energi og gjennomføring av en storstilt satsing på energieffektivisering.

Sterkere politisk styring

Energipolitikken skal være under sterk politisk styring og kontroll. Vannkraften, flerårsmagasiner og vår energirikdom, skal disponeres til det beste for norske forbrukere og norsk næringsliv. Vi skal ivareta og sikre norske interesser og aktivt påvirke regelverk som angår oss. Samtidig skal vi ha et sterkt energisamarbeid med landene rundt oss. Forutsetningen for dette er at vi fortsatt sikrer nasjonal kontroll og eierskap til våre felles energi- og naturressurser.

En storstilt utbygging av fornybar energi skulle vært startet for flere år siden. Energipolitikken skal sikre og bygge på den klare forutsetning at naturressursene er verdier som tilhører fellesskapet og bidra til å utvikle Norge som industrinasjon. I dag står flere industriprosjekter i kø og det tar for lang tid å bygge ut nytt strømmnett. Det er for få nye kraftprosjekter som har søkt konsesjon og vi er ikke i nærheten av å møte behovet i et samfunn som må elektrifiseres i rekordfart.

Energipolitikken må derfor tilpasses en ny tid. For å møte energi- og klimakrisene vil Arbeiderpartiet sørge for at staten tar en mer aktiv rolle i energipolitikken, slik at strømmen og infrastrukturen vi har behov for kommer på plass raskere enn i dag. Det skaper stabile og forutsigbare rammer som sikrer investeringer i industri og næringsliv. Strømmnettet må forsterkes over hele landet slik at alle får være med på det grønne skiftet. Raskere saksbehandling er nødvendig for å sikre etablering av den fornybare kraften vi trenger og tilknytting til ny industri. Regelverk for saksbehandling mellom offentlige instanser skal samkjøres.

Utviklingen av et marked for fastprisavtaler er et strukturelt grep som har gitt flere bedrifter tilgang på forutsigbare strømvavtaler. Styringsmekanismen for styrket forsyningssikkerhet vil gi mulighet til å pålegge kraftprodusentene å holde tilbake vann i norske magasiner og ved behov redusere krafteksporten til Europa.

Rimelige strømpriser som sikrer norsk konkurransekraft og verdiskaping

Det siste halvannet året har strømprisene nådd nivåer vi aldri har sett før. Russland har brukt redusert gass eksport til å skape energimangel i det europeiske kraftsystemet. Arbeiderpartiet har i regjering møtt krisen med kraftige politiske grep og fått på plass løsninger som skaper trygghet for folk og bedrifter i en vanskelig tid. Strømsøtteordningen for husholdningene kom på plass raskt og er blant de mest omfattende i Europa. Ordningen er et resultat av politisk styring der deler av overskuddene fra kraftbransjen hentes inn og betales ut igjen til det norske folk og investeres i vår felles velferd. Dette har bidratt til å redusere regningen for husholdningene betraktelig.

Den varslede omleggingen av ordningen vil ytterligere forsterke støtten og gjøre den enda mer forutsigbar, men strømsøtteordningen er midlertidig og må avløses av stabile, forutsigbare og rimelige strømpriser for norske husholdninger. Derfor er det avgjørende å få opp tempoet i utbyggingen av fornybar energi slik at Norge kan ha store kraftoverskudd som bidrar til å dempe de høye strømprisene og prissmitten fra Europa.

En opprydding i strømsalgbransjen vil gjøre det enklere og tryggere å være strømkunde. Husholdningene må også sikres tilgang på gode fastprisavtaler som sikrer trygghet og forutsigbarhet for egen økonomi. Regjeringen har satt ned et strømprisutvalg som vurderer ytterligere tiltak som kan sikre norske strømkunder lavere og mer forutsigbare priser. I den sammenheng vil det være naturlig å vurdere om en bør gjennomføre en større omlegging av systemet for omsetningen av strøm til strømkundene, for eksempel gjennom en langt sterkere regulering av strømsalgsselskapene. Arbeiderpartiet vil bruke handlingsrommet i EØS-avtalen for å ivareta Norges interesser og vurdere tiltak som kan dempe prissmitten. Forutsetningen for dette er at vi sikrer vår egen forsyningssikkerhet.

Bygge ut mer fornybar kraft og sikre kraftoverskudd

Det avgjørende å få opp tempoet i utbyggingen av fornybar energi slik at Norge kan ha store kraftoverskudd som bidrar til å dempe de høye strømprisene og prissmitten fra Europa.

Utfordringene som er skapt av energikrisen er ytterligere forsterket av klimakrisen. Skal vi nå samfunnets mål om å elektrifisere, kutte utslipp av klimagasser og utvikle eksisterende og ny grønn industri, trenger vi å få på plass store mengder ny fornybar kraftproduksjon og et sterkere strømnnett i et tempo vi aldri har sett tidligere. Dette vil kreve en helhetlig politikk som legger til rette for at vi utnytter tilgjengelige kilder til kraft på en klok måte. Å utvikle ressursene på en klok måte krever at vi balanserer behovene for mer kraft opp mot andre viktige samfunnshensyn, som viktigheten av sameksistens med andre næringer og å ta vare på natur og dyreliv. Lokalsamfunn som stiller arealer til disposisjon, skal få sin andel av verdiskapingen. Reguleringen av og konsesjonsprosessene for strømnettet, må bidra til at nettet kommer på plass i tide. For å få til dette, er det viktig at energimyndighetene sikres tilstrekkelige ressurser.

Både landbasert vindkraft, solkraft, vannkraft og energieffektivisering vil være viktige kilder for å sikre at vi har den kraften vi trenger frem mot 2030. I tillegg må det gjennomføres tiltak

for å sikre økt lokal energiproduksjon slik som solkraft, mikrovind og utnyttelse av varme. Arbeiderpartiet vil bidra til et rammeverk som sikrer at vi bygger ut lønnsom kraftproduksjon der forholdene ligger godt til rette for det. Når det bygges ut vindkraft på land skal vertskommunene sitte igjen større andel av verdiskapingen.

Havvind er den enkeltressursen som har størst potensiale for å gi store mengder fornybar kraft inn i det norske kraftsystemet fremover. Staten skal støtte utviklingen av en norsk havvindnæring som tar i bruk de gode mulighetene vi har langs hele kysten. Det skal sikre det nødvendige tempoet i energiomstillingen og at vi utnytter mulighetene for å videreutvikle norsk leverandørindustri. Vi vil også bruke statens verktøykasse til å redusere kostnader. På sikt er det imidlertid en forutsetning at havvind blir lønnsomt. Havvindsatsingen skal legge til rette for langsiktig kompetanseutvikling og varige verdikjeder innenfor norsk leverandørindustri. Den skal bygge på nær og god dialog med andre berørte aktører, herunder fiskeri og lokale myndigheter, for å sikre hensyn til miljø, natur, sameksistens og bærekraft.

Fremtidens kraftsystem vil i tillegg til mer energi kreve økt fleksibilitet, for å kunne virke godt sammen med store mengder væravhengig kraftproduksjon fra vind og sol. Norge har allerede betydelig fleksibilitet gjennom den regulerbare vannkraften. Vannkraften må styrkes ytterligere gjennom blant annet oppgradering og utvidelser av eksisterende vannkraftanlegg og utvikling av pumpekraftverk. Det må være lønnsomt å gjøre slike styrkinger av vannkraften slik at vannkraftens kvalitet i det norske kraftsystemet ivaretas.

Arbeiderpartiet er et teknologioptimistisk parti. Vi skal legge til rette for en historisk utbygging av havvind som nesten vil doble norsk kraftproduksjon i årene fremover. Samtidig er vi åpne for ny kunnskap om alternative energiformer, som for eksempel kjernekraft, bølgekraft, tidevannskraft og andre mulige fremtidige energikilder.

Energimangelen i Europa har gjort Norge til den viktigste leverandøren av naturgass til kontinentet, og har forsterket norsk sokkels betydning for det europeiske energisystemet også i lang tid fremover. Det er derfor viktig og riktig å videreutvikle aktiviteten på norsk sokkel og styrke Norges posisjon som en pålitelig og bærekraftig energipartner for Europa. Dette må skje blant annet gjennom kontinuerlige utslippsreduksjoner og teknologiutvikling. Vi skal også gripe nye muligheter innenfor lavkarbonløsninger, hydrogenproduksjon og karbonfangst- og lagring. Elektrifisering av sokkelen skal skje på en måte som ikke svekker fastlandsindustriens konkurransekraft og muligheter for omstilling og vekst. Der det er nødvendig skal det foreligge konkrete planer for utbygging av mer kraft og forsterket nett i forbindelse med elektrifiseringsprosessen. Elektrifisering bør fortrinnsvis gjennomføres parallelt med en storstilt utbygging av havvind som også kan bidra til å styrke kraftsystemet på land.

Styrket innsats for en mer effektiv energibruk

Energieffektivisering er det enkleste og viktigste tiltaket for å sikre kraft til samfunnsnyttige formål. For å lykkes med energiomstillingen og sikre norske strømkunder på en god måte vil kraftfulle tiltak for energieffektivisering være avgjørende. Det er derfor viktig med rask

energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi. I den forbindelse er det viktig å legge til rette for at husholdningene, industrien og næringslivet på en god måte får støtte til å gjennomføre nødvendige tiltak for å spare energi. Vi vil legge bedre til rette for at industrien kan nå sine mål om mer energieffektiv produksjon i Norge. Enovas mandat skal også omfatte støtte til moden teknologi. Mer av oppvarmingsbehovet skal dekkes med alternative oppvarmingskilder som for eksempel fjernvarme, bergvarme og varmepumper, for å frigjøre mer kraft og bidra til lavere strømpriser. Gode ordninger for lavinntektshusholdninger må prioriteres i dette arbeidet, slik at energieffektivisering også bidrar til rettferdig omstilling.

For å nå våre ambisjoner om en energipolitikk som kommer hele landet til gode har Arbeiderpartiet fem overordnede mål:

1. Sikre tilstrekkelige mengder med rimelig energi slik at fornybar energi fortsatt blir et konkurransefortrinn for norsk industri og næringsliv og gir trygghet for norske husholdninger.
2. Energiressursene skal eies av fellesskapet og komme hele landet til gode.
3. En storstilt satsning på energieffektivisering som sikrer en rettferdig omstilling der alle får delta.
4. Strømnettet må forsterkes over hele landet, og utbyggingen foregå så raskt at vi sikrer nett i tide.
5. Sameksistens mellom natur, øvrige næringer, folk og lokalsamfunn må ivaretas.